

Derybos dėl ES ir JAV susitarimo dėl prekybos ir investicijų

2013 m. gegužės 23 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES derybų su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis dėl prekybos ir investicijų (2013/2558(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2011 m. lapkričio 28 d. ES ir JAV aukščiausiojo lygio susitikime priimtą bendrą pareiškimą ir 2011 m. lapkričio 29 d. ES ir JAV Transatlantinės ekonomikos tarybos (angl. TEC) bendrą pareiškimą,
 - atsižvelgdamas į 2013 m. vasario 11 d. ES ir JAV darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo aukšto lygio darbo grupės galutinį pranešimą¹,
 - atsižvelgdamas į 2013 m. vasario 13 d. JAV Prezidento Baracko Obamos, Europos Komisijos pirmininko José Manuelio Barroso ir Europos Vadovų Tarybos pirmininko Hermano Van Rompuy bendrą pareiškimą²,
 - atsižvelgdamas į 2013 m. vasario 7–8 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas³,
 - atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas, ypač į 2012 m. spalio 23 d. rezoliuciją dėl prekybos ir ekonominių santykių su Jungtinėmis Valstijomis⁴,
 - atsižvelgdamas į Transatlantinio teisės aktų leidėjų dialogo 73-iojo tarparlamentinio susitikimo, kuris 2012 m. lapkričio 30 d. – gruodžio 1 d. vyko Vašingtone, bendrą pareiškimą,
 - atsižvelgdamas į 2013 m. kovo mėn. Ekonomikos politikos mokslinių tyrimų centro (Londonas) galutinio pranešimo projektą „Transatlantinių kliūčių prekybai ir investicijoms mažinimas: ekonominis vertinimas“⁵,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi ES ir JAV yra du svarbiausi pasaulio prekybos ir investicijų subjektai, kartu sukuriantys beveik pusę pasaulinio BVP ir vykdytys trečdalį pasaulio prekybos;
- B. kadangi ES ir JAV rinkos yra labai susijusios, vidutiniškai per dieną vyksta dvišalė prekyba prekėmis ir paslaugomis už beveik 2 mlrd. EUR ir remiami milijonai darbo vietų abiejose ekonomikose ir kadangi ES ir JAV investicijos yra tikras transatlantinių santykių variklis, nes 2011 m. dvišalių investicijų vertė iš viso siekė daugiau nei 2,394 trilijonų EUR;
- C. kadangi pagal Europos Komisijos remiantis Ekonomikos politikos mokslinių tyrimų

¹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/february/tradoc_150519.pdf

² http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-94_en.htm

³ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/135324.pdf.

⁴ Priimti tekstai, P7_TA(2012)0388.

⁵ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150737.pdf

centro pranešimu parengtą poveikio vertinimo ataskaitą plataus užmojo ir visapusiška transatlantinė partnerystė prekybos ir investicijų srityje (ją visiškai įgyvendinus) galėtų atnešti didelę ekonominę naudą visai ES (119,2 mlrd. EUR per metus) ir JAV (94,9 mlrd. EUR per metus); kadangi ES eksportas į JAV galėtų padidėti 28 proc. ir iš viso 6 proc. ir tai būtų naudinga ES prekių ir paslaugų eksportuotojams ir ES vartotojams;

- D. kadangi ES ir JAV vertybės ir perspektyvos yra bendros, jos turi palyginamas teises sistemas ir aukštus, nors ir skirtingus, darbo, vartotojų ir aplinkos apsaugos standartus;
- E. kadangi pasaulinė ekonomika patiria sunkumus ir naujų ekonomikos dalyvių atsiradimą ir ES bei JAV turi panaudoti visas glaudesnio ekonominio bendradarbiavimo galimybes, kad įveikiant ekonomikos krizes būtų išnaudojami tarptautinės prekybos pranašumai ir būtų užtikrintas tvarus pasaulinės ekonomikos atsigavimas;
- F. kadangi po 2011 m. lapkričio mėn. ES ir JAV aukščiausio lygio susitikimo ES ir JAV darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo aukšto lygio darbo grupei buvo pavesta nustatyti intensyvesnės prekybos ir investicijų galimybes siekiant skatinti abipusiškai naudingą darbo vietų kūrimą, ekonomikos augimą ir konkurencingumą;
- G. kadangi ES ir JAV darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo aukšto lygio darbo grupė bendrai išanalizavo daug transatlantinės prekybos ir investicijų plėtros galimybių ir savo galutiniame pranešime padarė išvadą, kad visapusiškas prekybos ir investicijų susitarimas būtų naudingiausias abiejų šalių ekonomikoms;
- H. kadangi ES įsitikinusi, kad daugiašalės sistemos vystymas ir stiprinimas yra itin svarbus tikslas; tačiau kadangi tai neužkerta kelio dvišaliams susitarimams, kurie viršija PPO įsipareigojimus ir papildo daugiašales taisykles, nes regioniniai susitarimai ir laisvos prekybos susitarimai užtikrina didesnę standartų suderinimą ir platesnę liberalizaciją, kurie yra naudingi daugiašalei prekybos sistemai;
- I. kadangi 2013 m. kovo 12 d. Komisija pasiūlė leisti pradėti derybas ir pateikė Tarybai svarstyti derybinių nurodymų projektus;

Strateginis, politinis ir ekonominis kontekstas

1. mano, kad ES ir JAV ekonominių santykių strateginė svarba turėtų būti dar kartą patvirtinta ir padidinta ir kad ES ir JAV turėtų numatyti bendrą požiūrį į pasaulinę prekybą, investicijas ir su prekyba susijusius klausimus, pvz., standartus, normas ir taisykles, kad būtų išplėtotą platesnė transatlantinė vizija ir parengtas bendrų strateginių tikslų rinkinys;
2. mano, jog ES ir JAV itin svarbu pasinaudoti neišnaudotomis tikros integruotos transatlantinės rinkos galimybėmis, kad būtų kuriama kiek galima daugiau darbo vietų ir padidintas pažangaus, tvirto, tvaraus ir subalansuoto augimo potencialas; mano, kad tam ypač tinkamas laikas turint mintyje dabartinę ekonomikos krizę, finansų rinkų padėtį ir finansavimo sąlygas, didelę valstybės skolą, aukštus nedarbo rodiklius ir nedidelio augimo prognozes abiejose Atlanto pusėse, taip pat naudą, kurią užtikrintų tikrai suderintas atsakas į šias bendras problemas;
3. mano, kad ES turėtų pasinaudoti savo didele patirtimi, įgyta derantis dėl išsamių ir visapusiškų dvišalių prekybos susitarimų, kad derėdamasi su JAV pasiektų dar didesnių

rezultatų;

ES ir JAV darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo aukšto lygio darbo grupės galutinis pranešimas

4. palankiai vertina ES ir JAV darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo aukšto lygio darbo grupės galutinio pranešimo paskelbimą ir visapusiškai pritaria rekomendacijai pradėti derybas dėl visapusiško prekybos ir investicijų susitarimo;
5. palankiai vertina tai, kad galutiniame pranešime pabrėžiama i) plataus užmojo abipusės priegios prie prekių, paslaugų, investicijų ir viešųjų pirkimų rinkos gerinimas visais valdymo lygmenimis, ii) netarifinių kliūčių mažinimas ir reguliavimo tvarkos suderinamumo didinimas ir iii) bendrų taisyklių siekiant spręsti pasaulines prekybos problemas ir pasinaudoti galimybėmis rengimas;
6. pritaria nuomonei, kad, atsižvelgiant į tai, jog jau taikomi vidutiniai tarifai yra nedideli, pašalinus netarifines kliūtis, kurias daugiausia sudaro muitinės procedūros, techniniai standartai ir užsienio šalims taikomi reguliavimo apribojimai, atsivertų daugiau transatlantinių santykių teikiamų galimybių; pritaria ES ir JAV darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo aukšto lygio darbo grupės pasiūlytam tikslui palaipsniui pereiti prie dar labiau integruotos transatlantinės rinkos;
7. palankiai vertina rekomendaciją ištirti naujas su reguliavimu susijusių nereikalingų išlaidų ir administracinio vėlavimo mažinimo priemones užtikrinant sveikatos, saugumo ir aplinkos apsaugos lygmenį, kurį kiekviena šalis laiko tinkamu, arba kitaip įgyvendinant teisėtus reguliavimo tikslus;

Derybų įgaliojimai

8. pakartoja, kad remia išsamų ir visapusišką prekybos ir investicijų susitarimą su JAV, kurį įgyvendinant būtų remiamas aukštos kokybės darbo vietų kūrimas Europos darbuotojams, teikiama tiesioginė nauda ES vartotojams, užtikrintos naujos galimybės ES įmonėms, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI), savo prekes ir paslaugas parduoti JAV, ES įmonėms užtikrintos visapusiškos galimybės patekti į JAV viešųjų pirkimų rinką ir sudarytos geresnės ES investavimo JAV galimybės;
9. ragina Tarybą atsižvelgti į ES ir JAV darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo aukšto lygio darbo grupės galutinio pranešimo rekomendacijas ir suteikti Komisijai leidimą pradėti derybas dėl transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės susitarimo su JAV;
10. pabrėžia, kad transatlantinio prekybos ir investicijų partnerystės susitarimo tikslai turi būti plataus užmojo ir jis turi būti privalomas visais valdymo lygmenimis abipus Atlanto, įskaitant reguliavimo ir kitas kompetentingas institucijas; pabrėžia, kad susitarimu turi būti skatinamas tikras abipusiškas ilgalaikis rinkos atvirumas ir geresnių sąlygų prekybai vietoje sukūrimas ir ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas didesnės transatlantinės reguliavimo konvergencijos užtikrinimo struktūriniais būdais; mano, kad susitarimu neturėtų būti rizikuojama pakenkti Sąjungos kultūrinei ir kalbinei įvairovei, ypač susijusiai su garso ir vaizdo bei kultūrinių paslaugų sektoriumi;
11. mano, kad būtina, jog ES ir jos valstybės narės išlaikytų galimybę išsaugoti ir plėtoti kultūros ir garso bei vaizdo įrašų politiką ir daryti tai pagal savo galiojančius įstatymus,

standartus ir susitarimus; todėl ragina neįtraukti kultūros ir garso bei vaizdo paslaugų, įskaitant teikiamas internetu, ir tai turėtų būti aiškiai nurodyta derybų įgaliojimuose;

12. pabrėžia, jog intelektinė nuosavybė yra viena iš inovacijų ir kūrybos varomųjų jėgų ir žiniomis grindžiamos ekonomikos ramstis ir kad į susitarimą reikėtų įtraukti tvirtą tiksliai ir aiškiai apibrėžtų intelektinės nuosavybės teisių sričių, įskaitant geografines nuorodas, apsaugą ir šis susitarimas turėtų būti suderintas su esamais tarptautiniais susitarimais; laikosi nuomonės, kad kiti skirtumai intelektinės nuosavybės teisių srityje turėtų būti sureguliuoti laikantis tarptautinių apsaugos standartų;
13. mano, jog susitarime turėtų būti užtikrinamas visapusiškas ES pagrindinių teisių standartų laikymasis; dar kartą išreiškia savo paramą aukšto lygio asmens duomenų apsaugai, kuri turėtų būti naudinga vartotojams abiejose Atlanto pusėse; mano, jog susitarime turėtų būti atsižvelgta į Bendrojo susitarimo dėl prekybos paslaugomis (GATS) nuostatas dėl asmens duomenų apsaugos;
14. primena, kad transporto sektorius itin svarbus siekiant ekonomikos augimo ir kuriant darbo vietas, ypač aviacijos srityje, kur ES ir JAV rinka sudaro 60 proc. pasaulio oro eismo; pabrėžia, kad derybose turėtų būti reikšmingai atsižvelgiama į dabartinius apribojimus dėl Europos įmonių teikiamų jūrų ir oro transporto paslaugų, įskaitant klausimus, susijusius su oro linijų priklausomybe užsienio subjektams, kabotažo abipusiškumu ir jūrų krovinių patikra;
15. atkreipia dėmesį į rizikos vertinimo ir abiejų šalių keitimosi informacija apie rinkos priežiūrą ir nustatytus suklastotus produktus svarbą;
16. ypač palankiai vertina ES ir JAV darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo aukšto lygio darbo grupės rekomendaciją, kad ES ir JAV atsižvelgtų į prekybos ir tvaraus vystymosi aplinkos ir darbo aspektus; mano, kad būtina atsižvelgti į ankstesnių ES prekybos susitarimų ir ilgalaikių ES ir JAV įsipareigojimų patirtį, siekiant sustiprinti darbo ir aplinkos apsaugos įstatymų ir politikos plėtotę ir įgyvendinimą ir skatinti pagrindinius Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) nustatytus standartus ir gaires, tinkamą darbą ir tvarią plėtrą; ragina suderinti įmonių socialinės atsakomybės standartus; pripažįsta, jog siekiant bendrų standartų gali būti susidurta ir su techninio, ir su politinio pobūdžio iššūkiais, ir pabrėžia, kad reikėtų bendrai siekti užtikrinti, kad nebūtų pakenkta užmojams aplinkos apsaugos srityje;
17. atkreipia dėmesį į tam tikrų derybų sričių jautrumą, pvz., žemės ūkio sektoriaus, kur genetiškai modifikuotų organizmų (GMO), klonavimo ir vartotojų sveikatos supratimas JAV ir ES skiriasi; mato glaudesnio bendradarbiavimo prekybos žemės ūkio produktais srityje galimybę ir pabrėžia, kad svarbu siekti plataus užmojo ir harmoningo rezultato šioje srityje; pabrėžia, kad susitarimas negali kenkti nei vienos iš šalių pagrindinėms vertybėms, pavyzdžiui, ES taikomam atsargumo principui; ragina JAV siekiant didinti pasitikėjimą panaikinti ES jautienos produktų importo draudimą;
18. pabrėžia, kad į derybas dėl transatlantinio prekybos ir investicijų partnerystės susitarimo reikia įtraukti finansinių paslaugų klausimą, todėl ragina ypatingą dėmesį skirti atitikčiai, abipusiam pripažinimui, konvergencijai ir eksteritorialumui, kadangi jie yra itin svarbūs abiem pusėms; pabrėžia, kad būtų labai naudinga siekti bendros ES ir JAV finansų reguliavimo sistemos; atkreipia dėmesį į tai, kad, nors patekimas į rinką turi būti laikomas teigiamu žingsniu, rizikos ribojimo principais pagrįsta priežiūra yra itin svarbi siekiant

užtikrinti tinkamą konvergenciją; pabrėžia, kad reikėtų kiek galima sumažinti neigiamą eksteritorialumo poveikį ir nereikėtų jam leisti pakenkti nuosekliam požiūriui į finansinių paslaugų reguliavimą;

19. pakartoja, kad remia nereikalingų reguliavimo kliūčių pašalinimą, ir ragina Komisiją ir JAV administraciją į susitarimą įtraukti priemones (įskaitant išankstinį bendradarbiavimą reguliavimo srityje), kuriomis siekiama išvengti kliūčių ateityje; mano, jog geresnis reguliavimas ir reguliavimo ir administracinės naštos sumažinimas yra svarbiausi derybų dėl transatlantinio prekybos ir investicijų partnerystės susitarimo klausimai ir kad didesnė transatlantinė reguliavimo konvergencija turėtų užtikrinti labiau suderintą reguliavimą, kurį būtų lengva suprasti ir taikyti, visų pirma MVĮ;
20. pakartoja, kad yra įsitikinęs, jog ES ir JAV visapusišku prekybos ir investicijų susitarimu gali būti sudaryta galimybė sukurti abiem šalims palankią padėtį, kuri būtų naudinga abiejų šalių ekonomikai, ir kad didesnė integracija abiem šalims garantuotų kelis kartus didesnę ekonominę naudą; yra įsitikinęs, kad esant galimybei suderinus ES ir JAV techninius reguliavimo standartus būtų užtikrinta, kad ES ir JAV toliau nustatinės pasaulinius standartus ir parengs dirvą tarptautiniams standartams; yra tvirtai įsitikinęs, kad būtina kruopščiai išanalizuoti ir tinkamai išreikšti šio susitarimo teigiamą poveikį tarptautinės prekybos ir standartų nustatymo atžvilgiu;
21. primena, kad vykdant derybų procesą Komisija turi vykdyti aktyvią informavimo veiklą ir toliau bendradarbiauti su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant įmones, aplinkos, vartotojų, darbo ir kitų sričių atstovus, siekiant užtikrinti faktais paremtas diskusijas, didinti pasitikėjimą derybomis, gauti tinkamą pagalbą iš įvairių šalių ir stiprinti visuomenės paramą atsižvelgiant į suinteresuotųjų šalių interesus; ragina visus suinteresuotuosius subjektus aktyviai dalyvauti ir teikti deryboms svarbias iniciatyvas ir informaciją;
22. įspėja, kad pirmenybė turėtų būti teikiama kokybei, o ne laikui, ir tikisi, kad derybininkai neskubės sudaryti susitarimo, kuris neteiktų apčiuopiamos ir esminės naudos mūsų įmonėms, darbuotojams ir piliečiams;

Parlamento vaidmuo

23. laukia derybų su JAV pradžios, ketina jas atidžiai stebėti ir prisidėti prie sėkmingo jų užbaigimo; primena Komisijai jos pareigą nedelsiant ir visapusiškai informuoti Parlamentą visais derybų etapais (prieš derybų raundus ir po jų); įsipareigoja spręsti teisėkūros ir reguliavimo klausimus, kurie gali kilti vykstant deryboms ir sudarius būsimą susitarimą; pakartoja savo pagrindinį įsipareigojimą atstovauti ES piliečiams ir laukia, kada galės skatinti įtraukias ir atviras diskusijas vykstant derybų procesui; įsipareigoja pradėdant taikyti naujas taisykles aktyviai bendradarbiauti su kolegomis iš JAV;
24. yra įsipareigojęs glaudžiai bendradarbiauti su Taryba, Komisija, JAV Kongresu, JAV administracija ir suinteresuotaisiais subjektais, kad būtų išnaudotos visos transatlantinių ekonominių santykių ekonominės, socialinės ir aplinkosauginės galimybės ir sustiprinta ES ir JAV lyderystė prekybos ir užsienio investicijų liberalizavimo ir reguliavimo srityje; įsipareigoja skatinti glaudesnę dvišalę ES ir JAV bendradarbiavimą siekiant įtvirtinti jų lyderystę tarptautinės prekybos ir investicijų srityse;
25. primena, kad Parlamento bus paprašyta pritarti būsimam transatlantinės prekybos ir

investicijų partnerystės susitarimui, kaip numatyta Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo, todėl visais etapais į jo poziciją turėtų būti tinkamai atsižvelgiama;

26. primena, kad Parlamentas stengsis stebėti būsimo susitarimo įgyvendinimą;

o

o o

27. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, JAV administracijai ir JAV Kongresui.